

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. Quis in caussa possessionis sit Iudex competens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

§. III.
Quis in causa possessionis sit Judex
competens

1. *Judicium hoc, etiam in spiritualibus, spectare ad judicem laicum,*
2. *Sententia contraria,*
3. *Ea de jure verior.*
4. *Prior tamen recepta in praxi.*
5. *Causa possessionis & proprietatis coram eodem judice tractanda.*

1. Videndum nunc, quis in causa possessionis & proprietatis Judex sit competens, In primis, loquendo de possessorio per se & formam à proprietate, sunt qui velint, possessorium retinendæ & recuperandæ spectare ad Judicem laicum, qui est Ordinarius loci, in quo res de qua agitur, sita est: Etiam tunc, cum de possessorio beneficiorum decimarum, Jurispatronatus agitur, *Glos. in c. Litteras sup. De juramento calumnia, Guido Papæ, Decis 71 & 85. Gail. 1. Observ. 37 n. 5. & multi alij. Probatur per. 7. inf. Qui filij sint legitimi, in verbis, Nos attendentes, quod ad Regem pertinet, non ad Ecclesiam de talibus possessionibus judicare. Item per eam. perimus x. quest. 1. ubi Pont. Judicare videtur, ad eundem esse Rectorem provincie in causa possessionis rei Ecclesiasticæ, quam aliquis in valetur per e. ult. sup. De judiciis, ubi Judex secularis de possessione inter quendam Abbatem & Monachos, ex una, & communitatem ejuſdem caſtri, ex altera, cognoscit: Nec tamen improbat Pontifex, sed potius confirmat: Ea scilicet ratione, quod possessorium rei spiritualis non sit, quod spirituale sed temporale & potius in factis quam in jure consistat.*

Ideoque, licet in causis spiritualibus non juret de calumnia, e. 2. sup. De juramento calum. tamen si pro re spirituali possessorio agatur iudicio, necesse est jurare de calumnia, e. Litteras, §. praterea inf. De restitut. spoliat. *Glos. ibid. in v. juramento, & in d. c. 2. in v. rebus spiritualibus.*

2. Contra contendunt alij, in possessorio rei spiritualis iudicio Judicem Ecclesiasticum esse competentem, Anton. Butrius in d. e. ult. sup. De judiciis, August. Bellous, ad rubr. d. tit. numer. 55. Covarr. Pract. quest. cap. 35. num. 1. versic. 2. conclusio *. Quæ sententia de jure verior apparet, præsertim quando de possessorio rei spiritualis

Et, ut ex multis differentiis paucas delibemus, nihil vetat cum esse possessorem, qui dominus non sit; & contra, cum dominum esse, qui non possideat, d. l. Exitus Rursus dominium in titulo non acquiritur, l. Nunquam nuda 31. D. De acquir. rer. dominio; possessio vero in profanis titulis adminiculum non desiderat, nisi adversus eum, à quo possidetur, l. Clam possideri 6 §. qui ad nundinas ff. De acquir. possess. Nudo etiam animo interdum acquiritur proprietates, l. cum Hæredes 21. D. d. s. possessio nunquam, l. 3. in princ. D. eod. Et contra solo animo amittitur possessio, d. l. 3. §. in amittenda: Non etiam dominium, l. Si quis vi 17. §. 1. D. eod. Præterea possessio ex pluribus causis haberi potest, l. 3. §. ex pluribus causis: ac vero dominium non nisi ex una causa acquiritur, l. Et an eandem 14. §. actiones D. De except. rei judicata. Rursus in vitium litigiosæ res cadit, si de proprietate controversa in iudicio moveatur, l. 1. junctis Ausbent Litigiosa Cod. de litigiosis: Non item si de sola possessione. Insuper possessor actoris seu petitoris partes non sustinent, nec cogitur possessionem cedere, nisi probanti se esse dominum, l. ult. Cod. de rei vindicat. Et ubique in pari causa, etiam turpitudinis & delicti, potior est conditio possidentis, e. Cum partium De R. l. m. 6. & præsumptionem pro se habet, item re plurius venditæ, is dominus efficitur, cui prius traditur res, etiam si in contractu sit posterior, l. Quoribus 15. Cod. De rei vindicat.

Præterea causa possessoria dicitur momentanea & summaria, nec à sententia super ea lara admittitur appellatio, saltem ad impediendum effectum executionis, l. 1. Cod. Si de momentanea possess. &c. Nec publicatio testium productorum in causa possessoria impedit eorumdem productorem in petitoria, etiam super iisdem vel directe contrariis articulis, DD. in c. Veniens inf. De testibus. Denique, ut alias differentias omittam, exceptio rei judicatæ ex alterutra causa alteri non obest, quo minus qui de una egit, altera experietur,

d. l. Et an eandem.

inter personas agitur Ecclesiasticas, vel à laico persona conuenitur Ecclesiastica. Probatum ex *e. Cum sit generale 8. sup. De foro compet.* ubi dicitur in favorem Ecclesiæ esse introductum, ut locorum venerabilium Rectores malefactores suos possint sub quo maluerint Iudice conuenire, eò quod sæculares Iudices in exhibenda iustitia personis Ecclesiasticis sæpè in iudicio sint remissi. Probatum secundò ex Clement. 1. *De causa possess. & proprias.* Clement. 1. *De sequestrat. possess.* ubi habetur, tam possessorium quam petitorium causæ Ecclesiasticæ tractandum esse apud Sedem Apostolicam. Et denique ex *e. 2. sup. De iudiciis*: Ubi dicitur negotia Ecclesiastica, & maximè spiritualia, à laicis tractanda non esse. Ratio est, quia Iudex laicus nullam in Clericis jurisdictionem habet, *e. 1. & 2. sup. De foro compet.* Et idè licet de re temporali agatur, & non de persona: Tamen, quia cum persona Ecclesiastica est agendum; illa non ad laicum, sed ad Ecclesiasticum trahi debet, cum is solus in eam imperium & jurisdictionem (quæ sine modica coercitione nulla est, l. 1. D. de jurisdictione, om. iud.) habeat, & solus eam compellere possit ad comparandum in iudicio.

Non obstat, *d. e. 7. Qui filij sint legitimi*: Quia loquitur de rebus temporalibus & possessionibus laicorum.

Ex *d. can. Petimus*: Illud solum colligimus, personam Ecclesiasticam posse subsidium & opem Iudicis implorare sæcularis pro recuperatione vel defensione rei suæ. At vero in *d. e. ult.* causa agebatur inter Ecclesiasticam personam, & sæcularem, & Ecclesiastica ad iudicium traheretur sæcularem; ideoque ejus forum sequi oportuit.

4. Cæterum, his non obstantibus, priorem sententiam testatur esse communem Boerius *Decis. 60. n. 23.* eamque communis iudiciorum usus approbat, & amplectitur. Adedque, & eum Iudicis Ecclesiastici exclusionem, de istis possessoriis, etiam rerum spiritualium cognoscit Brabantæ Concilium, & quæstio in possessorio suspendit petitorium, nisi in petitorio fuerit contestata lis coram Iudice Ecclesiastico. Quinimò teste Zypeo *lib. 2. De jure Pont. novo h. t.* etiam quæstiones adipiscendæ possessionis recipit & decedit, cum tamen per Concordata Brabantæ interdictum adipiscen-

dæ Iudici spirituali relinquatur. Et merito, cum iudicium possessorium retinendæ ac recuperandæ possessionis sit temporale, & in factu potius, quam in iure consistat: At verò in adipiscenda possessione nihil est facti, sed solum disquisitio juris, cum sine iure & titulo possessio beneficii acquiri non possit, de quo iure, cum sit spirituale, laicus cognoscere nequit. *Ant. Faber. in Cod. suo. lib. 3. tit. 7. Definit. 1.* post Guidonem Papæ, q. 1.

5. Porro, quamvis ita distinctæ sint possessionis & proprietatis causæ, prout antè diximus tamen utraque coram uno eodemque Iudice proponi, cognosci & ab eodem terminari debet, *e. 1. h. t.* & Iudex simpliciter ad causum delegatus, de utraque cognoscere & iudicare: Idque nec connexas, quam ad se mutuo habent (cum ratione subiecti, quia circa eandem rem versantur, tum ratione facilioris cognitionis & decisionis, quia qui cognovit de possessione, facilius cognoscet & decidet de proprietate) dividatur *contra. Nulli Cod. De iudiciis, e. 1. inf. De sequestratione.* Quod tamen ita intelligendum, nisi litigantes sint diversi fori (ne obstat, *cap. ult. sup. De iudiciis*, ubi dicitur, quod actor, qui obtinuit in possessorio coram Iudice rei, non teneatur coram eodem respondere in petitorio) & modò Iudex utriusque causæ cognitionem habeat; quia exempli gratiâ in causa beneficii possessorium coram Iudice laico institutum non trahit ad eundem, causam beneficii petitoriam, cum Iudex laicus de ea cognoscere nequeat.

§. IV.

An causa Possessionis & Proprietatis possint cumulari.

1. Videtur cumulari non posse.
2. Sententia contraria probatur.
3. Quaritur de cumulando possessorio retinendo cum petitorio.
4. Probatum etiam illius cumulatio.
5. Respondetur contrariis.
6. Quomodo de utraque pronuntiare debeat iudex.
7. 8. Actorem suspensio petitorio, posse experiri possessorio.

Illud